

Divina adfulgente gratia,
DISSERTATIO GRADUALIS
De

EXISTIMATI- TIONE,

Quam,

*Cum consensu Ampliss. Facult. Philos. in
Reg. ad Auram Academia,*

PRÆSIDE

HENRICO HASSEL

Eloq. Prot. Reg. & Ordin.

Publice examinandam sistet

ERICUS S. BACKMANN

Jemtius.

Ad d. XXVII. Junii Anni MDCCXL.

Loco horisque solitis.

ABOÆ, exc. J. Kæmpe, Reg. Ac. Typ.

S:æ R:æ M:tis
MAGNÆ FIDEI VIRO,
Reverendissimo
PATRI ac DOMINO,

**D_N. NICOLAO
STERNEL,**

S. S. Theol. DOCTORI celeberrimo,
per Norlandiam Occidentalem SU-
PERINTENDENTI longe meritissi-
mo, Consist. Eccl. Hernœland. PRÆ-
SIDI Gravissimo, Reg. ibid. Gymn.
& Scholarum per Dicecesin EPHO-
RO Adeuratissimo, Benignissimo,

MÆCENATI MAXIMO.

*Non potest non existimatio illa natura-
lis, ut S, quæ cum gravissimo TUO
munere, Reverendissime PATER, conjuncta
est intensiva civitatis, maximam veneratio-
nem apud nos excitare. Imprimis gravitas
muneris Tui, clientes, ne TE plurimis curis
districtum interpellarent, deterrere posset, ni-
si*

si virtus, qua nititur existimatio TUA,
sub complexu suo haberet favorem, facili-
tatem & benevolentiam, que nos alluci-
unt, ut eam valimur limina TUA acceda-
mus, & TIBI virtutis estimatori equis-
simo quantocius cupiamus innascere. Eo-
dem etiam fretus favore, specimen hoc-
ce graduale humillimus offerre & conse-
crare TIBI, MÆCENAS Maxime, sum-
maus, quod si sereno, ut soles, vultu ad-
spicere & accipere digneris, spes fortune
letioris exoptatissima nobis exorietur. Pro
TUA, Reverendissime PATER, Nobilissime-
que familia ULA perpetua felicitate vo-
ta quoad vixero firmam calidissima

REVERENDISS. NOM. TUI.

Devotissimus cultor
ERICUS S. BACKMANN.

NOBILISSIMO VIRO,

Dn. ANDREÆ ORBOM,
Equitum MAGISTRO Maxime strenuo,

PATRONO MAGNO.

Admod. Rever. atque Praclariss. VIRIS,
Dominis MAGISTRIS,
Reg. Gymn. Herneſ. LECTORIBUS
dexterrimis, Conſiſt. ADSESSORIBUS
æquiffimis, PROMOTORIBUS & FAC-
TORIBUS certiffimis.

Pagellas hæſce rudi minerva conſcriptas,
optatiffimi, in ſignum venerationis &
veſtrorumque diuturna ſalute

Nobiliff. Admod. & Plur. Rever.

Obſervantiffi.
ERICUS. S.

Admod. Rever. atque Praeclariss. VIRO;
Dn. M. ABRHAMO BURMAN,
PASTORI in Dfferdahl/ Witten & Matta-
mar dignissimo, adjacentisque di-
strictus PRAEPOSITO adevratissimo,
PROMOTORI ac FAUTORI OPTIMO.

Plurim. Rever. atque Clarissimo VIRO;
Dn. ERICO NORÆO,
Gregis, qui Christo colligitur in
Lidt / Håggenås / Kyrckas & Soling
PASTORI vigilantissimo, FAUTORI
benignissimo.

Vobis, Promotores & Fautores ex-
reverentia, cum voto calidissimo pro vestra
& felicitate, dedicare voluit

Nominum Vestrorum.

mus Cultor
BACKMANN.

Perquam Rever. nec non Doctissimis,

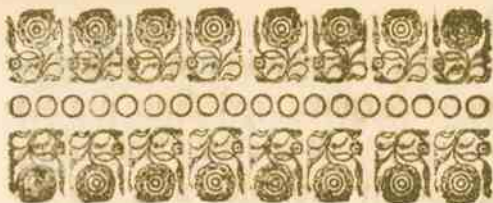
Dn. ANDREÆ DAMIN,
V. D. Comministro in Rödön, &c.
laudatissimo,

Dn. LAURENTIO ASPGREN,
V. D. Comministro in Nordingeråd
&c. optime merito, olim Præcepto-
ri meo fidelissimo,

Dn. LAURENTIO EDVALL,
V. D. Comministro in Brunflo / &c.
bene merito,

Fautoribus Honoratissimis
D. D. D.

ERICUS S. BACKMANN.

§. I.

OMnes, quotquot sustinet orbis homines, natura aequales esse, stirpis, ex qua prognati sunt, identitas, animæ præstantia & excellentia, quæ facultates saltem generales communis, idem in theatrum mundanum introitus, sustentationis & nutritionis modus haud dissimilis, & idem denique exitus, certo certius evincunt. Unde consequitur, nul-

lo niti fundamento assertio-
nem eorum, qui sine prævio
instituto & pacto humano,
quosdam mortales aliis vel su-
periores vel inferiores, non-
nullos dominos, alios natos
esse servos contendunt. Cu-
jus hypotheseos ex antiquis
præcipuus vindex est Aristote-
les. Scilicet, ut natione erat
Græcus, ita populares suos,
qui barbaris (ut dicebant
cunctas gentes extra Græciam
degentes) ingeniosiores & cul-
tiores videri volebant, omni-
bus aliis superiores facere vo-
luit: Græcos natura liberos
& dominos, alios omnes man-
cipia & servos esse affirmans.
Sed facile refellitur cum asse-
ctis

3

elis suis. Falsus non minus,
quam ingratus est in eo Ari-
stoteles, quod omnes extra
Græciam barbaros reputat.
Nam ob quas tantopere sibi
placebant scientias, Græci,
has ab orientalibus acceperant,
qui & Aristotelis ætate Græ-
cis erant solidiores. Ut alios
mittam populos, qui a verbo-
rum fastu alieni, veras & uti-
les possidebant scientias, atque
a multis erant vitiis immunes,
quæ non solum usu apud Græ-
cos invaluerant, sed ipsis eo-
rum dogmatibus probabantur.
Pone autem excellentissimo
quendam esse ingenio, pone
eum & suæ & aliorum saluti
ceteris melius consulere posse;

hoc tamen non statim imperium
 & dominium introducit, ve-
 rum ad id obtinendum & sta-
 bilitudinem requiritur antece-
 dens pactum & consensus u-
 trinque. Quid? quod ad o-
 pera, quæ servi exercebant
 non minus ingenium, quam
 ad alia necessarium sit, ex.
 gr. ad artes manuarum, me-
 chanicas, & sic porro. Nec
 ullus est mortalium, quin a-
 liqua saltem ingenii parte gau-
 deat, & ad aliquid aptus sit,
 modo tempestiva institutio ac-
 cedat.

§. II.

QUOD quamvis ita sit, in-
 æqualitatem tamen quan-
 dam inter homines & præe-
 mi-

minentiam unius præ altero,
 ante omnem impositionem ci-
 vilem, adeoque in ipsa natu-
 ra fundatam statuere non du-
 bitamus, hanc vero neque
 ex eodem, quo Aristoteles de-
 ducimus fonte, neque vel im-
 perium, vel servitutem secum
 ferre, sed tantum pretium,
 quoddam naturale & existima-
 tionem præponderantem con-
 tendimus. Scilicet, propter præ-
 stantiam actionum humanarum
 & difficultatem habitum vir-
 tutis adquirendi, voluit beni-
 gnissimus Creator, ut virtuti
 statueretur suum pretium, hoc
 est, ut indivulso nexu illam,
 honos comitaretur, quo hoc
 tanquam stimulo incitarentur
 mor-

mortales, ad illam sedulo
 quærendam & sectandam, &
 simul metu infamiæ deterreren-
 tur a vitiis, & malis perpe-
 trandis; unde duobus his in-
 citamentis, gloria puta & in-
 famia, vitam maxime agitari
 nostram observant scientiæ mo-
 ralis scriptores. Et hoc fun-
 damento nixi, asserimus il-
 lum, qui virtuti sedulo & in-
 defesse operam navat, præ-
 stantiorem esse eo, qui vitiis
 delectatur: immo illum, qui
 vitia plura cumulat & in il-
 lis continuandis longius pro-
 gressus fuerit, honore omni
 & existimatione ex præscripto
 juris naturalis plane indignum
 esse, & proinde aliis omni-
 bus

7
bus inferiorem censerī debere.

§. III.

Dicitur existimatio, de qua locuti sumus, naturalis & absoluta ex eo, quod naturalis illam induxit æquitas abstrahendo ab omni impositione humana & societate civili. Comparatur hæc ipsa, non per legnem quandam sedationem unius vel alterius virtutis, ubi vitis de cetero imbutus fuerit animus; sed per virtutis omnigenæ alacrum studium, imo crebrum & concatenatū exercitium, quando nempe quis sibi firmiter proponit, ad iuris naturalis regulas semper & ubique instigare vitam, aliis quocunque modo

§

modo & occasione benefacere, eorumque promovere commoda, & sic vinculum, quod homines quia tales continet, sciens volensque nunquam interrumpit, nec ab honesti tramite vel tantillum deflectit.

§. IV.

Diminui quodammodo existimationem hancce naturalem quamprimum catena virtutis interrupta fuerit facto aliquo illicito, quo quis jura securitatis, quibus humana combinatur societas, violaverit, facile quidem largimur; interim tamen si peccatum aliquis commiserit minus grave, sive infirmitatis, a quo
ne-

nemo mortalium facile cave-
 re poterit, præcipue dum im-
 petu affectuum effrænorum a-
 gitatur; illius non statim pe-
 nitus sublata putetur existima-
 tio; cum qui pœnitentiam
 mox egerit, damni reparatio-
 nem ultro præstiterit, & vir-
 tuti se studiosissimum fore o-
 stenderit, quantum per deli-
 ctum existimationi decessit
 illico recuperare potest. Un-
 de liquet, anteqvam abesse cen-
 seatur existimatio naturalis,
 requiri, ut continet quis trans-
 gressiones & multiplicet pec-
 cata, studioque nocendi sese
 flagrare significet, & pœni-
 tentiæ admonitus nullum re-
 linquat locum.

Penitus itaque tollitur existimatio hæcce absoluta, quando quis habitum quasi mali in animum induxit, adeo ut studio aliis nocendi flagret, & fœditate scelerum delectetur. Hic enim, qui ita jura humanitatis violat, & tranquillitatem publicam atque communem inter homines turbare annitur, existimatione naturali merito carere existimetur. Ejusmodi naturali infamia notati homines, jure meritoque habendi sunt cujuscunque generis prædones. Piratica quidem olim varios apud populos & præsertim Scandinaviæ habitatores, ut ars
ho,

honestæ & egregium virtutis
 bellicæ exercitium spectabatur,
 verum christianismo plane in-
 troducto erronea hæc opinio
 exolevit, cujus falsitatem stu-
 diosior juris naturalis cultura,
 quæ superiori & nostro secu-
 lo cœpit invalescere, insuper a-
 peruit. Nihilominus dantur
 adhuc piraticæ quædam socie-
 tates, quas coërcere populis
 Europæis dudum expeditum
 fuisset, si causam commu-
 nem communi consilio & o-
 pera agere voluissent. Sed i-
 stius concordie expectatio sva-
 ve omnino somnium foret. Su-
 perstites autem volunt hosce
 canes, ut modo in hos mo-
 do in illos emissi, liberam
 na.

navigationem & inde omnino
pendentem liberum commer-
ciorum cursum impediunt. At-
que ubi res ita se habet, pru-
dentia est bolam potius obji-
cere famelico, quam inulto
morsu peti, vel saltem ma-
nifesto se exponere periculo.
Et sic pactorum cum piratis
initorum moralitas est intelli-
genda.

§. VI.

EX illis, quæ dicta sunt,
patet existimationem hanc
naturalem per hominum ma-
leferiatorum calumnias, obtre-
ctationes & convicia; vel a
lio quocunque iniquo facto,
sive diminui sive omnino tol-
li non posse, nisi enorme
an-

antecefferit facinus, & vitiis
 refertus fuerit animus illius,
 qui infamia adspergitur. Ve-
 rum quidem est, ut præcla-
 re ait Grotius in tractatu de
 mari libero: *duos interesse*
humanis rebus iudices, con-
scientiam puta propriam & ex-
istimationem alienam, quos
felicissimus quisque non effu-
git; interim pessime consul-
 tum esset societati humanæ,
 si nullo alio, quam opinione
 aliorum, quæ immane quan-
 tum variat, & sæpissime de
 personis per errorem iudicat,
 niteretur honor fundamento.
 Fundatur vero, ut diximus,
 existimatio naturalis virtutis,
 quæ quemadmodum tanquam

intrinsecum bonum nobis in-
 vitis auferri nequit; ita ne-
 que existimatio illa, quæ con-
 catenato nexu illi adhæret,
 per ullas malevolorum sive
 clandestinas, sive apertas ma-
 chinationes & rumores frau-
 dulentos demi potest, ante-
 quam per enormia facinora
 ipsi eandem amisimus & vi-
 tiis pandimus fores.

§. VII.

DE existimatione naturali
 dicta sufficiant hæc. Per-
 gimus ad civilem. Postquam
 introductæ fuere in orbem res
 publicæ & societates civiles,
 probe animadverterunt earum
 Gubernatores, vitam socia-
 lem & securitatem atque sa-
 lu-

salutem publicam non minus
 in statu civili, quam naturali
 multum promoveri posse per
 stimulum honoris ac terrorem
 infamiae, & proinde legibus
 civilibus hæc determinare cœ-
 perunt. Unde primum enata
 est existimatio civilis, quæ
 simplex audit, qua qui gau-
 det, civis idoneus & mem-
 brum reipublicæ integrum ha-
 betur, cui competunt omnia
 jura civitatis, utpote securi-
 tas publica, conversatio inter
 alios cives, sique familiæ præ-
 sit & forma regiminis id ad-
 mittit, locus & sedes in pu-
 blicis congressibus, ubi de
 salute reipublicæ consultatur,
 & sic porro. Illa vero qui
 pri-

vatus est, civiliter mortuus
 censetur, cui neque fides ha-
 benda, neque locus in con-
 gressibus publicis concedendus,
 neque honores publici dese-
 rendi, neque munera con-
 credenda sunt.

§. VIII.

Quemadmodum vero lex
 civilis lege fundatur na-
 turali; ita Legislatores civiles
 naturalem æquitatem circa im-
 positionem infamiae civilis se-
 qui solent. Diximus antea vi
 præceptorum juris naturalis
 non nisi illum infamia notan-
 dum esse, qui iura ista, quibus
 continetur securitas hu-
 mana, graviori delicto violave-
 rit. Hoc imitati Legislatores,
 illos

illos infames declarant, qui iura, quibus fides & præcipue securitas publica nititur, temeraverint. Ita inde a multis retro seculis Sveo-Gothi nostri, æqvitatæ naturalis amantissimi, prudentissime legibus sanciverunt, ut proditores regni, & alii ejusmodi tranquillitatis & securitatis publicæ olores infamia & morte mulctarentur. Pari modo, qui studio & animo proposito ædes alterius adierit, ubi tanquam civis securitate communi utendi jure gauderet, & vel illum, vel domesticos alios vulneraverit, hic præter aliam pœnam infamiæ quoque notam incurrebat, ut violati jura-

B menti

menti regii, de pace publica & privata servanda, reus, quod leges etiam patriæ recens promulgatæ constituunt. Crimen falli etiam infamia notatur. Hæc & alia id genus pro norma manifestam æquitatem naturalem agnoscunt. Si vero quædam dentur peccata, quibus pœna infamiæ lege civili imposita est, ubi ratio ex lege naturali non adeo facilis est inventu, existimabimus & hic subesse fundamentum justitiæ naturali subnixum. Exasperanda quandoque est pœna propter salutem reipublicæ, auctoris delicti difficilem investigationem, & majorem terrorem aliis injiciendum.

§. IX.

Illas vero civiles leges, quæ sine respectu habito ad vitia & facinora, solum propter inferiorem conditionem, & sortem, quosdam cives quodammodo infames habent, debili niti fundamento, cuius facile est iudicatu. Hinc male apud saniores omnes, ideo audiunt Romani, quia servos in tantum infames habuerunt, in quantum neque dignos eos existimarunt, qui in foro testimonium ferrent, neque ut cives ullo modo reputarentur. Eodem carbone atro notandæ sunt sive leges, sive homines, qui spurios absolute infames pronuntiant, cum

tamen obliqua illa nascendi
 fors non illis, sed parentibus
 imputanda sit. Pari modo i-
 gnorantiam iusti & æqui pro-
 dunt illi, qui propter faciem
 externam aliquem spernunt,
 & indignum cum quo con-
 versentur, nulla habita mo-
 rum ratione, declarant. Un-
 de ejusmodi tumidos & insul-
 sos homines sæpissime suspen-
 so naso dictitare audias: *Hans
 ansichte står mig ej an.* Ne-
 que censuram hanc subterfu-
 giunt, qui carnifices & li-
 ctiores infames habent, fun-
 damento nixi eo, quod fa-
 cinorosi plerumque ad id of-
 ficium deligi soleant homines;
 verum si concederemus, hoc
 inter.

interdum fieri, interim tamen non semper, nec,posito hoc, propter munus infames habendi sunt, sed facinora, quæ tamen cum neque ex regulis juris naturalis neque civilis satis superque probata fuerint, intempestivum ac temerarium de illis ferre judicium non licet. Inde prudenter in lege nostra hodierna sancitum est: Carnifices & lictores, ubi nihil infamia dignum admiserint, neque infames habendos esse, neque a consortio & conversatione civium honestorum removendos. S. B. IV. Cap.

§. X.

DE quantitate simplici morali,

rali , quomodo in societatibus
 civilibus comparata sit jam di-
 ximus. Hanc vero cum non
 sufficere animadverterent civi-
 tatum Rectores, intensivam ,
 quemadmodum dicitur , ad-
 diderunt, quæ in eo consistit,
 ut unus civis , respectu sim-
 plicis de qua diximus existi-
 mationis , alteri æqualis , ma-
 gis tamen alio respectu æsti-
 metur , quam alius , eiqve
 præferatur. Neque hoc insti-
 tutum ab æquitate naturali
 recedit ; non solum enim ju-
 stum est , ut virtuti operam-
 dantes præstantiores habeantur
 vitiosis , sed necesse est ,
 ut qui majores in virtutibus
 progressus fecerit , præferatur
 illi ,

illi, qui minores, quam præ-
 eminentiam definire & deter-
 minare solent leges civiles.
 Niti autem solet duplici fun-
 damento existimatio hæc in-
 tensiva, vel natalium splen-
 dore, vel munerum dignita-
 te. Ita ex, gr. respectu pri-
 oris nobiles censentur omnibus
 superiores & digniores in var-
 riis civitatibus propter solam,
 nascendi sortem, quam præ-
 rogativam ad æquitatem na-
 turalem reducere conantur
 nonnulli, hoc utentes ar-
 gumento, quod quum ma-
 jorum virtus per tempus vitæ
 eorum digne & sufficienter
 compensari non potuerit, æ-
 quissimum esse censent, ut in
 liberis

liberis & posteris eorum hoc
 modo remuneretur. Ratio-
 ne ad posterius habita, enar-
 tæ sunt constitutiones de pro-
 ãdria & præcedentia, vi qua-
 rum in congressibus variis
 quilibet locum occupet supe-
 riorem vel inferiorem, pro
 isto, quo fungitur munere
 civili. Et ubi, circa colla-
 tionem munerum ad virtutis
 præstantiam, quæ apud unum
 præ altero deprehenditur, at-
 tenderit Princeps, eosque ad
 publica officia promoverit, qui
 non solum ingenio, scientia
 & experientia muneri obeun-
 do sufficiunt, sed etiam salu-
 tis publicæ sunt amantissimi,
 vita probati & fide integri,
 adeo

adeoque virtuti per omnia dediti, hæc utique existimatio intensiva æquitate naturali nititur; si vero indigni ad munera adhibiti fuerint, omnis illorum intensivus honos, recurrendo ad fontes naturales, vilescit ac tantum non in se nullus est.

§. XI.

Dispiciamus ultimo, quousque hæc ad integras gentes referri possint. Vivere civitatis unius membra in respectu ad cives alterius in statu naturali, dudum observarunt Juris Naturalis scriptores. Quod quum ita sit, invicem etiam naturali existimatione gaudere populos istos,

stos, in aprico positum est. Et videretur ex hoc fundamento, una gens posse alteri naturaliter vel anteponi vel postponi, prout cives in una civitate magis virtutibus vel vitiis dediti fuerint, quam in alia, sive majoris, prout vel pauciores, respectu multitudinis civium, virtute instructi reperiantur in hoc, quam alio regno; verum quamdiu nemo facile hoc discrimen determinare, & numerum hominum virtuti sedulo operantium definire possit, æquales tantisper habeantur gentes necesse est. Sin vero gens aliqua omnia humanitatis jura violare, & aliis promiscue

inter-

interneccionem & ruinam in-
tentare incipiat, illa profecto
haud immerito in senatu gen-
tium infamis habeatur, do-
nec recipiscat & ad melio-
rem redeat frugem. Provo-
camus hic ad ea, quæ §. V.
adduximus.

§. XII.

Intensivam quandam existi-
mationem & præeminentiam
præ aliis, sibi vindicare
voluisse quasdam gentes ex
annalibus constat. Nonnulli
ex antiquitate originis hanc
controversiam decidere volue-
runt: ut Ægyptii & Schytæ,
quum de præeminentia impe-
rii quondam altercarentur.
Hanc prærogativam derivare
olim conati sunt quidam ex

eo, quod religionem christi-
 anam susceperint alius prio-
 res; quemadmodum pro con-
 suetudine istius temporis hanc
 præcedentiam regno Sveogo-
 thico, ex eo principio, in
 concilio Basiliensi vindicare
 voluit Episcopus Nicolaus Rag-
 valdi, ut videre est ex ejus
 oratione apud Benz. in *mon.*
Eccl. Sveog. p. 101. Alii ad
 amplitudinem & potentiam
 imperii provocant. Nec de-
 sunt, qui prærogativam uni-
 us regni præ altero deducere
 conentur ex imperantium ti-
 tulis, quum non solum no-
 stro, sed & prioribus seculis
 quidam dicti fuerint Impera-
 tores & Cæsares, quidam Re-
 ges,

ges, quidam Duces & sic porro. Verum ad hæc respondent Juris Naturalis scriptores: Quod alius populus altero sit antiquior, inde nequaquam sequitur illum huic præterendum esse. Et quæ posterius coaluerunt gentes, antiquiores haud raro absorplerunt, ut Romani Græcos & Ægyptios. Tempus receptæ religionis christianæ eo minus in censum venit, quo magis vanas ejusmodi lites de jure prædrias ipsa damnat, gloriam futuri seculi sibi duntaxat propositam habens. Sit una gens potentior, locum tamen priorem ideo sibi assertere non debet, modo altera sit

sit sui juris & majestatem i-
 ipsa retineat. Atque ubi plu-
 res, licet singulæ minus validæ,
 univerint vires, potentio-
 rem facile poterint æquare. For-
 ma regiminis, illam, ubi
 obrinet, civitatem solum re-
 spicit, neque ad ceteros ul-
 lam habet relationem. Titu-
 li eminentiores amplitudinem,
 & modum imperii designant,
 jus præcedentiæ non conferunt.
 In tota controversia hoc ar-
 gumentum palmarium est, quod
 civitates siue majores fuerint,
 siue minores, in terris nemi-
 nem superiorem adgnoscant;
 quare omnes inter se sunt æ-
 quales, ut una alteri cedere
 non obligetur. Et id quidem

in theſi recte omnino ſe habet, verum ad ejuſcemodi argumentationes Principes & populi parum attendunt. Praxis enim huc uſque docuit in congreſſibus Principum, Legatorum ſolenni admiſſione, & variis, quæ circa ejuſmodi actus obſervantur ceremoniis, magnam ſæpe occurrere honoris differentiam, cujuſ fundamentum vel ex imperantiũ titulis, vel ex amplitudine civitatum & potentia deſumitur. Longi temporis uſus non parum hic habet momenti. Reſpectus tamen utilitatis, pro temporum varietate diverſus, haud raro efficit, ut cujuſ populi Legati parciori apparatu

antea

antea excipiebantur, mox honorentur impensius. Egregium omnino erat inventum, quo in tractatu Bredensi ad præcidendas lites de præcedentia, Legatorum quilibet, sua in locum conventus janua ingrediebatur, omnes vero mensæ rotundæ affidebant, ut quis esset superior locus, quis inferior internosci non posset. Plura circa nobilem hancce materiam addere, temporis angustia & facultates nimium accitæ vetant, quare, ut pauca hæc boni consulat B. L. enixe rogamus,

Tantum.

